

JAN PAWEŁ II
W TAJLANDII

Rozprawy i Monografie
Tom XXV
Rok 2018

JAN PAWEŁ II W TAJLANDII

Redakcja naukowa
ks. dr hab. Wojciech Kluj OMI, prof. UKSW

Instytut Papieża Jana Pawła II
Warszawa 2018

Redaktor naczelny
ks. dr hab. Zdzisław Struzik, prof. UKSW

Redaktor naukowy
ks. dr hab. Wojciech Kluj OMI, prof. UKSW

Recenzenci
ks. prof. dr hab. Jarosław Różański OMI
ks. dr hab. Tomasz Szyszka SVD

Redaktor prowadzący, korekta
Joanna Jarzyńska

Projekt okładki, opracowanie graficzne i skład
Przemysław Wadowski

Tłumaczenia z języka angielskiego na s. 84-86
Karol Sijka /Polish Linguists

Druk
Drukarnia Wydawnictwa Arka

Zdjęcia
Archiwum Instytutu Papieża Jana Pawła II
Archiwum Nuncjatury Apostolskiej w Bangkoku /Pictures published
by courtesy of the Apostolic Nunciature in Bangkok

Teksty polskie przemówień i homilii Jana Pawła II zamieszczone w aneksie
©Copyright by Wydawnictwo św. Stanisława BM
©Copyright by Pallottinum

©Copyright by Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2018

ISBN 978-83-65198-52-5

ISSN 2450-5218

Instytut Papieża Jana Pawła II
ul. Księdza Prymasa Augusta Hlonda 1, 02-972 Warszawa
tel. 22 213 11 90, fax 22 213 11 92
www.ipjp2.pl, instytut@ipjp2.pl

Instytut Papieża Jana Pawła II jest jednostką organizacyjną
Samorządu Województwa Mazowieckiego

20^{lat} Mazowsze

SPIS TREŚCI

Ks. Wojciech Kluj OMI, <i>Słowo wstępne</i>	7
Joanna Grela, <i>Buddyzm i jego rola we współczesnej Tajlandii</i>	11
Ks. Piotr Piasecki OMI, <i>Duchowość dialogu międzymonastycznego chrześcijańsko-buddyjskiego</i>	23
Ks. Wojciech Kluj OMI, <i>Oficjalne relacje tajsko-watykańskie do czasu wizyty Jana Pawła II</i>	37
Ks. Zdzisław Struzik, <i>Podróż ojca św. Jana Pawła II do Tajlandii</i>	51
Juliusz Iwanicki, <i>Obecność Wizyty Jana Pawła II w Tajlandii w mediach internetowych</i>	63
Ks. Claudio Bertuccio OMI, <i>Moje doświadczenie kościoła w Tajlandii (w j. angielskim /w j. polskim)</i>	79
Noty o autorach	85
Aneks: Jan Paweł II w Tajlandii. Przemówienia i homilie	87
Fotografie	115

TABLE OF CONTENTS

Rev. Wojciech Kluj OMI, <i>Introduction</i>	7
Joanna Grela, <i>Buddhism and its position in contemporary Thailand</i>	11
Rev. Piotr Piasecki OMI, <i>Spirituality of Christian-Buddhist intermonastic dialogue</i>	23
Rev. Wojciech Kluj OMI, <i>Official Thai-Vatican relations before the visit of pope John Paul II</i>	37
Rev. Zdzisław Struzik, <i>Journey of the pope John Paul II to Thailand</i>	51
Juliusz Iwanicki, <i>The presence of John Paul II's visit to Thailand in internet medias</i>	63
Rev. Claudio Bertuccio OMI, <i>My experience of the church in Thailand (English /Polish)</i>	79
Authors	85
Annex: John Paul II in Thailand. Addresses and homilies	87
Photos	115

KS. DR HAB. ZDZISŁAW STRUZIŁ, PROF. UKSW
WYDZIAŁ STUDIÓW NAD RODZINĄ
UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie
Instytut Papieża Jana Pawła II

PODRÓŻ OJCA ŚW. JANA PAWŁA II DO TAJLANDII

JOURNEY OF THE POPE JOHN PAUL II TO THAILAND

ABSTRAKT

Wizyta Jana Pawła II w Tajlandii charakteryzowała się duszpasterską i apostołską otwartością. Papież przedstawił się jako dobry dyplomata, doceniając w swych przemówieniach wydarzenia historyczne. Odwiedził także tajlandzkiego patriarchę buddyjskiego. Upomniał się o prawa uchodźców na całej ziemi, stawiając za przykład rząd tajlandzki. Przesłanie do nielicznych wspólnot katolickich było pełne mocy ducha w wyznawaniu wiary w Chrystusa, który nieustannie jest obecny w środowiskach prześladowanych i doświadczanych wieloma problemami w środowiskach niechrześcijańskich.

ABSTRACT

The visit of Pope John Paul II in Thailand was characterized by an attitude of pastoral and apostolic openness. The Pope introduced himself as a diplomat, appreciating in his speeches historical events from Thailand history. He visited also with full openness the Thai Buddhist Patriarch. He also appealed for the rights of refugees all over the earth, giving the example of Thai hospitality. The message to the few Catholic communities was full of the power of the Spirit in professing faith in Christ, who is constantly present in the persecuted and experienced communities in many non-Christian countries.

WPROWADZENIE

Podróż apostolska do Tajlandii była zrealizowana w ramach większej podróży na Daleki Wschód i obejmowała następujące kraje: Koreę, Nową Gwineę, Wyspy Salomona i Tajlandię. Tak jak poprzednie wizyty ta podróż (21 podróż apostolska) miała charakter podróży duszpasterskiej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na szeroko rozumianą działalność misyjną wśród odwiedzanych społeczności¹. Ta duszpasterska troska jest podstawą działania Stolicy Apostolskiej, szczególnie w ramach Kongregacji Rozkrzewiania Wiary (obecnie Kongregacja Ewangelizacji Narodów) i Papieskich Dzieł Misyjnych.

Pierwsze spotkanie² (10 maja 1984 r.) z przedstawicielami naczelnych władz: królem Rama IX Bhumibol Adulyadej i królową, premierem, zawierało wiele wzajemnej życzliwości i poszanowania. Jan Paweł II podkreślił wielkie wartości, jakimi kierowało się społeczeństwo tajlandzkie, a mianowicie, poczuciem wolności dla wszystkich narodów, respektowaniem podstawowego prawa do wyznawania własnej wiary. Papież mówił: „We współczesnym świecie historia wolności Tajlandii i jej legendarny duch tolerancji przywołują na pamięć najgłębsze pragnienia ludzkiej rodziny, pragnienia życia w pokoju, zgodzie i braterstwie”³.

Wartość tolerancji przejawiała się szczególnie wobec przyjęcia licznych uchodźców z sąsiednich krajów, a szczególnie ma to znaczenie wobec specyficznego podziału religijnego państwa⁴.

10 MAJA 1984 R., BANGKOK. HOMILIA PODCZAS MSZY ŚWIĘTEJ
NA STADIONIE – *JESTEŚCIE DZIEĆMI MĄDROŚCI BUDDYJSKIEJ*

W zgromadzeniu liturgicznym na Mszy Świętej Jan Paweł II podkreślił wagę jednoczącej mocy płynącej ze sprawowania Eucharystii. Ta moc łączy wszystkich wierzących w Chrystusa w jeden powszechny apostolski Kościół. Chrystus daje moc trwania w wierze, nawet najmniejszym wspólnotom, ponieważ spełniają one Jego nakaz głoszenia Chrystusa żywego i zmartwychwstałego.

¹ „L'Osservatore Romano”, 5 (53) maj 1984, wyd. polskie.

² Jan Paweł II, *Przemówienie do pary królewskiej*, Bangkok, 10 maja 1984 r., w: *Nauczanie papieskie*, t. VII, 1, wyd. Pallottinum, Poznań 2001, s. 690-620.

³ Jan Paweł II, *Wielkie doświadczenie Kościoła w Azji i Oceanii*, 21 podróż apostolska Korea, Papua Nowa Gwinea, Wyspy Salomona, Tajlandia, 2-11 maja 1984 r., wyd. Verbinum, Warszawa 1986, s. 109-119.

⁴ Struktura wyznaniowa: 95% ludności wyznaje buddyzm, 3,5% islam, niewielki odsetek konfucjanizm, katolicy stanowią 0,5% ludności. Liczba katolików w tym czasie wynosiła 204 250 osób.

PODRÓŻ OJCA ŚW. JANA PAWŁA II DO TAJLANDII

Głoszenie Chrystusa w środowisku buddyjskim jest świadectwem wymagającym zrozumienia odmiennych religii. Jan Paweł II podkreślił pozytywne przymioty buddyzmu mówiąc, za nauczaniem Soboru Watykańskiego II, że posiada on „szlachetne dążenie do oddzielenia siebie samego od «mądrości ziemskiej», aby odkryć i osiągnąć wewnętrzne oczyszczenie i wyzwolenie”. Kościół szanuje religijną mądrość zawartą w niechrześcijańskich tradycjach i nie odrzuca niczego, co jest w nich prawdziwe i święte⁵.

Duch Święty działa nie tylko w ramach Kościoła katolickiego; jego moc, boska Moc, przewyższa wszelkie zakresy ludzkiej działalności i sięga dzieła wszelkiego stworzenia, zbawienia i uświęcenia. Ma wpływ na zbawienie ludzi także w ramach innych kręgów moralnego życia, a nie tylko w ramach Kościoła⁶. Jan Paweł stwierdzał, że „mądrość nie jest osiągnięciem samego człowieka: mądrość pochodzi od Boga, a następnie ujawnia się w prawym życiu”⁷.

Pełna mądrość i tajemnica zbawienia zawarta jest w Chrystusie, w Jego męce i zmartwychwstaniu, dlatego chrześcijanie mogą cieszyć się mądrością zawartą w Chrystusowym Objawieniu. Papież stwierdzał, że najważniejsza mądrość, która przychodzi od Boga do człowieka zawarta jest w darze pokoju. Aby pokój zapanował na świecie wśród ludzi, niezbędna jest sprawiedliwość, która szanuje prawa wszystkich w jednakowych wymiarach, opartych na wolności.

Pokój jako dar musi być wymodlony, wyproszony u Boga, szczególnie w tajemnicy ofiary Chrystusa, w Eucharystii. W ofierze Mszy Świętej dokonuje się ofiara Chrystusa Boga i Człowieka, który Bogu Ojcu przedstawia siebie i całą ludzkość. Moc tej ofiary sprawia miłosierną odpowiedź Boga Ojca, który sprawdza na wszystkich żyjących pokój.

Poza modlitwą uświęconą ofiarą Mszy Świętej jest także zobowiązanie do czynnego działania na rzecz pokoju, opartego na sprawiedliwości i miłości. Czyny ludzkie powinny zawierać te wartości, bez miłości i sprawiedliwości, osiągnięcie pokoju jest niemożliwe, bo byłoby wewnętrznie sprzeczne.

Buddyjska tradycja wyrzeka się przemocy w dochodzeniu własnych praw, a tym samym jest bliska chrześcijańskim wartościom. Te wartości zostały potwierdzone i objawione w kazaniu na górze, gdzie Chrystus udzielał błogosławieństw, mówiąc: „Błogosławieni którzy wprowadzają pokój, albowiem będą nazwani synami Bożymi” (Mt 5, 9). To błogosławieństwo okazało się mądrością dla wielu ludzi i wielu społeczeństw, dzięki tej mądrości niweluje się w relacjach ludzkich materializm i hedonizm.

⁵ Deklaracja *Nostra aetate*, 28 października 1965 r., w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2008, 2.

⁶ Konstytucja *Lumen gentium*, 21 listopada 1964 r., w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2008, 16-18.

⁷ Jan Paweł II, *Wielkie doświadczenie Kościoła w Azji i Oceanii*, dz. cyt., s. 112.

Wprowadzanie pokoju nie oznacza tylko deklaracji o nieużywaniu przemocy, ale obejmuje wszelkie działania na rzecz zwalczania wszelkich zjawisk agresji, kłamstwa i niesprawiedliwości. Pokój zależy także od unikania niezliczonych błędów, zawartych w postawach obojętności, apatii, ubóstwa, bólu i cierpienia.

Mądrość, która pochodzi od Boga i rozlewa się w sercach ludzkich, sprzeciwia się wszelkiemu fatalizmowi i powierzeniu swego losu ślepego przypadkowi. Analiza wartości życia ludzkiego prowadzi do wyznania ostatecznego, zaufania Objawieniu dokonanemu poprzez Jezusa Chrystusa. Właśnie On, Zbawiciel niesie światu orędzie pokoju dla każdej duszy ludzkiej i dla każdej społeczności zorganizowanej na podstawie mądrości i sprawiedliwości.

11 MAJA 1984 R. PRZEMÓWIENIE DO UCHODźCÓW W OBOZIE PHANAT NIKHON – *UFAJCIE, ŚWIAT WAS POTRZEBUJE*

Papież Jan Paweł II, przybył do tego obozu z braterskim pozdrowieniem, z wyrazami pociechy, współczucia, i ze słowami nadziei. To przesłanie papież skierował do wszystkich uchodźców całego świata, stwierdzając, że każdy z nich jest synem kochającego Ojca, Boga, w którym trzeba mieć nadzieję na lepszy los.

Uchodźcy winni zachowywać swoją własną kulturę, wyrażaną w poczuciu pełnej wolności, bowiem każdy człowiek ma prawo do określonego miejsca na ziemi, aby realizować największy dar, to jest dar życia. Każdy ma prawo do własnej indywidualności i własnej drogi życia. Uchodźcy winni doceniać własną godność, winni uczyć się miejscowego języka emigracji, zdobywać zawód i być pomocnymi w budowaniu nowej, danej społeczności, która ich przyjęła.

Doświadczenia, a także cierpienia związane z emigracją, łączą się z cierpieniami Zbawiciela Jezusa Chrystusa i sprawiają w tej współpracy, że świat może być zbawiany. Doświadczenia i udręki migrantów nie idą na marne, poprzez wiarę i zaufanie do Zbawiciela stają się zasługujące.

Papież wyraził głęboką wdzięczność wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do niesienia dobra, współczucia i konkretnej pomocy uchodźcom, podczas ich wielkich doświadczeń odłączania się od rodzimych społeczności. Wdzięczność za pomoc uchodźcom została szczególnie skierowana do rządu Tajlandii, do międzynarodowych organizacji religijnych i niereligijnych, a także do wszystkich licznych ochotników, którzy przybywają z różnych stron świata, aby bezinteresownie pomagać potrzebującym.

Papież zapewnił o nieustającej modlitwie, aby każdy uchodźca znalazł dla siebie prawdziwy dom, w którym może żyć spokojnie, owocnie, z pełną akceptacją nowego środowiska.

PODRÓŻ OJCA ŚW. JANA PAWŁA II DO TAJLANDII

11 MAJA 1984 R., BANGKOK. PRZEMÓWIENIE PODCZAS SPOTKANIA Z KLEREM I LAIKATEM W KATEDRZE – *PRZYWILEJ CHRZEŚCIJAŃSKIEGO POWOŁANIA DOMAGA SIĘ PEŁNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI*

Jan Paweł II zapewnił zebranych o nieustającej pamięci w modlitwach, wyraził wdzięczność za wielki trud ewangelizacji narodu Tajlandii. Liczne powołania kapłańskie, powołania do życia zakonnego charakteryzują się wielkimi darami Ducha Świętego, wyrażanymi poprzez wielorakie charyzmaty. Świeccy wyznawcy Chrystusa również okazują wielki hart ducha i dają świadectwo głębokiej wierze. Każde powołanie jest wielkim darem, a szczególnie tam, gdzie potrzeba nieustannego świadectwa chrześcijańskiego, w środowiskach innej religii. To świadectwo staje się przywilejem głoszenia Chrystusowego Królestwa świętości, sprawiedliwości i miłości.

Powołanie kapłańskie i zakonne wymaga nieustannego umacniania się, nieustannego odnawiania własnej zgody na wezwanie Boże. Raz powzięte zobowiązanie winno trwać nieustannie, ponieważ Kościół Chrystusowy złożył w ręce powołanych swoją nadzieję rozwoju na drodze zbawienia.

Powołani trwają i działają na różnych polach. Pierwsze z nich to życie i działalność kapłanów, którzy poprzez modlitwę i posługę słowa (Dz 6,4), wypełniają powołanie apostoelskie. Ta działalność, a szczególnie uświęcanie Ludu Bożego poprzez Eucharystię, powoduje przemianę ludzi w mieszkanie Boga.

Głoszenie słowa, dogłębnie realizuje się w odpowiedniej katechizacji, aby wspólnoty mogły otrzymywać wiarę w sposób dojrzały i odpowiedzialny. Potrzeba do tego świadectwa, nieustannych studiów koniecznych, aby odpowiadać na pytania i wątpliwości ludzi jeszcze niewierzących. Dla niewierzących najważniejsze jest świadectwo-dowód, przekazywany w sposób godny Ewangelii Chrystusowej.

Papież skierował specjalne wezwanie do zgromadzeń zakonnych, męskich i żeńskich. Powołanie zakonne jest szczególnym zobowiązaniem, wyrażanym przez śluby zakonne, aby dawać świadectwo życia we wspólnotach, pełnych miłości, braterstwa i współpracy. Filarem i ostoją takiej miłości jest sam Chrystus.

Zebrani świeccy również otrzymali słowa papieskie o modlitwie i słowa o szczególnej odpowiedzialności za głoszenie Ewangelii dla swoich braci, ten obowiązek został zaciągnięty poprzez sakrament chrztu świętego. Pole działalności świeckich rozciąga się w oświacie i opiece społecznej. Jest to teren podatny na ukazywanie obecności Chrystusa wśród najbardziej potrzebujących.

Odkupieńcza misja Chrystusa w Kościele, ujawnia się właśnie poprzez powołania kapłańskie, zakonne i rolę świeckich, a siłą spajającą wszystkich ma być Eucharystia, Ciało i Krew Chrystusa oraz moc Słowa Bożego. Również Liturgia godzin odgrywa rolę jednoczącą i uświęcającą, ponieważ jest to modlitwa

całego Kościoła. Kościół ze swej natury jest misyjny, wszystkie działania w Kościele także mają charakter misyjny, spełnia się bowiem mandat Chrystusa, aby wszyscy szli i głosili prawdę o Bogu i o zbawieniu. Misjonarze, którzy przybyli z innych krajów do Tajlandii, spełniają nakaz i błogosławieństwa Chrystusa.

Środowisko religii niechrześcijańskich potrzebuje autentycznej modlitwy, wsparcia i okazywanej miłości oraz poszanowania wielowiekowej kultury. Świadcstwo miłości jest najlepszą drogą do ukazania miłości Jedyne Boga i Syna Bożego, Zbawiciela.

11 MAJA 1984 R., SAMPRAN. HOMILIA PODCZAS MSZY ŚWIĘTEJ
I ŚWIĘCEŃ KAPŁAŃSKICH W SEMINARIUM DIECEZJALNYM –
UPODOBNIENI DO CHRYSYDUSA

Udzielenie święceń kapłańskich 23 młodym ludziom świadczyło o wielkim szacunku dla Kościoła tajlandzkiego, albowiem powołania rodzą się tam, gdzie jest żywa wiara. Przygotowanie tych powołań rozpoczęło się od momentu chrztu świętego, potrzeba było nauczycieli, kierowników duchowych, wytrwałości i poświęcenia kandydatów, aby przeżywać wielki dzień święceń.

Nowi kapłani zasilą Kościół i będą poprzez swoją pracę podtrzymywać wielkie dzieła zbawienia. To zbawianie ludzi dokonywać się będzie w prawdzie, przez sakrament odpuszczenia win i grzechów. Każdy kapłan wypełnia dzieło posługiwania, staje się na wzór Dobrego Pasterza, który z całą troską ofiaruje siebie w intencji owiec-ludzi dobrej woli. Powołanie kapłańskie realizuje się w ciągłej łączności z najwyższym Kapłanem – Jezusem Chrystusem, by dokonywać nieustannie uświęcenia ludzi i świata, w postawie służby i oddania na rzecz Bożej miłości. Kościół jest sakramentem, znakiem zbawczej misji i nieustającej obecności. Powołanie kapłańskie obejmuje wielką godność pochodzącą od samego Chrystusa, jest specjalnym darem Boga, aby przybliżyć i realizować wielkie dzieła zbawienia. Kapłaństwo Chrystusa ma charakter powszechny, obejmuje wszystkich ludzi, ponieważ dociera do wszystkich narodów na przestrzeni wieków i jest przeznaczone dla wielu.

Tak jak Chrystus wydał samego siebie za wielu, tak kapłani winni oddawać swoje życie w służbie dla wielu. Chrystus działał z miłości, działał w tajemnicy miłosierdzia i przebaczenia, te same cechy działania i duchowości winni przejawiać wyświęceni kapłani, ponieważ spełniają urząd kapłański zawarty w sakramencie kapłaństwa.

Z powyższych racji należy modlić się o liczne i dobre powołania kapłańskie i zakonne, aby w tym urzędzie i posługiwaniu nigdy nie zabrakło tego daru kapłaństwa, który wprost pochodzi od Boga.

PODRÓŻ OJCA ŚW. JANA PAWŁA II DO TAJLANDII

11 MAJA 1984 R., BANGKOK. PRZEMÓWIENIE PODCZAS SPOTKANIA Z RZĄDEM, KORPUSEM DYPLOMATYCZNYM I PRZYWÓDCAMI RELIGIJNYMI – UROCZYSTY APEL DO SPOŁECZNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ

Oficjalne stosunki dyplomatyczne pomiędzy Stolicą Apostolską i Królestwem Tajlandii zostały nawiązane w 1969 r. Wcześniej, historycznie, od 1669 r. panowały pozytywne relacje dyplomatyczne. Wzajemne zaufanie Kościoła katolickiego i rządzących w Tajlandii, powoduje, że nie ma sprzeczności, ani konfliktów pomiędzy lojalnością obywatelską, a możliwością przyjmowania wiary chrześcijańskiej. Lokalny narodowy patriotyzm nie stoi w sprzeczności z tradycją chrześcijańską, która zawsze popiera przywiązanie narodów do własnej kultury, tradycji i historii.

„Kościół katolicki jest powszechną wspólnotą, której członkowie pochodzą z wszystkich prawie krajów, kontynentów, narodów, ras, kręgów językowych i kultur”⁸ – tak zadeklarował papież, mówiąc o powszechności Kościoła. W takim rozumieniu zadań Kościoła, aby nieustannie zabiegać o porozumienia pomiędzy ludźmi, wyraża się wielki dar Boży, mówiący o godności istoty ludzkiej. Obrona tej godności spoczywa, tak na poszczególnych jednostkach ludzkich, jak i na całych narodach.

Następnie papież zwrócił się z apelem w imieniu wielkiej rzeszy emigrantów, którzy na terytorium państwa Tajlandii szukali i szukają schronienia i podstawowych warunków przetrwania. Jan Paweł II miał sposobność odwiedzenia obozu dla uchodźców w Phanat Nikhom, ośrodka przejściowego dla ponad 17 tys. mężczyzn, kobiet i dzieci. To spotkanie zainspirowało papieża do głębokiego i wzruszającego apelu w obronie wszystkich cierpiących uchodźców na całej ziemi.

Ubóstwo uchodźców przybiera formę skrajnej nędzy, zostali oni bowiem pozbawieni wszelkich środków do życia. Poprzez ostre konflikty polityczne i gospodarcze wielu krajów, nastąpiły liczne migracje, w poszukiwaniu miejsca spokoju. Ubóstwo migracyjne przejawia się także w formie duchowego cierpienia, w formie tęsknoty za własnym krajem, własnymi rozbitymi rodzinami i osobistą kulturą życia. Ubóstwo duchowe dotyka wszystkich migrantów, ponieważ nie mogą już decydować o sobie i za siebie, są całkowicie uzależnieni od tych, którzy ich przyjęli. Szczególnie ciężkie doświadczenia przeżywają osoby starsze, osoby chore i małe dzieci, ich sytuacja jest dużo bardziej beznadziejna, nie mogą bowiem przetrwać bez natychmiastowej pomocy.

W Tajlandii znalazło się miejsce i postawa życzliwości dla wielu uchodźców, wiele ludzkich serc odpowiedziało pozytywnie na apel podnoszący się wobec

⁸ Jan Paweł II, *Wielkie doświadczenie Kościoła w Azji i Oceanii*, dz. cyt., s.125.

takiego bezmiaru cierpienia uchodźców. Zarówno rząd, jak i inne organizacje społeczne pośpieszyli z pomocą, pomimo licznego napływu ludzi z zewnątrz. Należało zapewnić im warunki przetrwania, nieraz na wiele lat, ponieważ powroty tych ludzi do własnych krajów nie zawsze były możliwe. W takiej postawie i działaniu wyróżniła się Organizacja Narodów Zjednoczonych, która przez działalność powszechną na całym świecie, potrafiła skłonić wiele rządów do współpracy we wszystkich problemach uchodźczych.

Do działalności preferowanej przez ONZ, włączyły się inne organizacje narodowe i międzynarodowe. Papież wymienił szczególnie COERR (Catholic Office for Emergency Relief and Refuges). Wspólne działania były skuteczne, niezbędne i świadczyły o postawie miłosierdzia wobec potrzebujących. Również inne organizacje katolickie wykazały wiele ofiarności i solidarności oraz wsparły uchodźców pomocą o charakterze religijnym.

Za opiekę nad uchodźcami papież wyróżnił i podziękował wielu ochotnikom, szczególnie młodym, oni okazali pomoc, miłosierdzie, a przede wszystkim otwarte serce. Taka postawa dawała uchodźcom nadzieję na ludzką pomoc i lepszą przyszłość. Ci sami uchodźcy kierowali wiele listów do papieża z prośbami o pomoc, wsparcie i ratunek.

Papież wyraził głębokie ubolewanie wobec zła, jakie rozlewa się na świecie, bowiem „jest coś odrażającego i nienormalnego w tym, że setki tysięcy istot ludzkich muszą opuszczać własny kraj z powodu rasy, pochodzenia etnicznego, przekonań politycznych lub religii, albo dlatego, że mogą paść ofiarą przemocy, a nawet ponieść śmierć w wyniku lokalnych konfliktów lub zamieszek politycznych”⁹. Takie dramatyczne doświadczenia naruszają normy ludzkiego sumienia i życia społecznego oraz są w sprzeczności z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka¹⁰ i prawem międzynarodowym¹¹.

Mocą władz lokalnych samo przesiedlanie ludzi do innych stref życia nie rozwiązuje problemów, uchodźcy bowiem powinni wracać do swoich społeczności narodowych i państwowych po ustaniu wszelkich form przemocy. W krajach, które spowodowały migrację, również powinny nastąpić głębokie zmiany w świadomości politycznej, w świadomości i akceptacji kulturowej, i w tradycji. Będzie to warunek pokojowego powrotu emigrantów do własnych krajów.

Papież wyraził uznanie wobec różnych innych religii i tradycji duchowych, które wykazują poszanowanie odmienności form życia ludzkiego, kierując się powszechną godnością człowieka. Wspólne działanie religii chrześcijańskich

⁹ Tamże, s. 128.

¹⁰ Trzecia Sesja Ogólnego Zgromadzenia ONZ w Paryżu, uchwaliła 10 grudnia 1948 r. Powszechną Deklarację Praw Człowieka.

¹¹ Konwencja Dotycząca Statusu Uchodźców z 1951 r. (znana też jako Konwencja Genewska z 1951 r.) zmieniona Protokołem Nowojorskim z 1967 r. Dokumenty te definiują, iż uchodźcą jest osoba, która przebywa poza krajem swego urodzenia i pochodzenia.

PODRÓŻ OJCA ŚW. JANA PAWŁA II DO TAJLANDII

i niechrześcijańskich, na polu zrozumienia, akceptacji, miłosierdzia i współczucia, może sprawić zmniejszenie cierpień i tragedii ludzkich. Tak podpowiada *powszechny instynkt ludzkiego ducha*.

Jan Paweł II ponowił apel do rządu Tajlandii i innych państwa, aby sprawili, że uchodźcy zaczną powracać do swoich ojczyzn, z zachowaniem prawa do życia w wolności, godności i pokoju. Kościół katolicki – stwierdził papież – zawsze będzie się włączał w obronę praw człowieka, a szczególnie obronę emigranta, poprzez wszelkie działania moralne, dyplomatyczne i humanitarne. Takie wspólne działania będą gwarancją pokoju na całym świecie¹².

11 MAJA 1984 R. – AKT POŚWIĘCENIA TAJLANDII MATCE BOŻEJ

„Błogosławiona Dziewico Maryjo, dziękuję Ci za macierzyńską miłość, którą ogarniasz wszystkich swoich synów i córki w Tajlandii”¹³ – słowa poświęcenia z prośbą, aby Maryja prowadziła wszystkich drogą świętości i pokoju. Prośba odnosiła się, w intencji, do wszystkich obywateli Tajlandii, a szczególnie wobec kapłanów, wobec duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego, aby wypełniali dar powołania, głoszenia Dobrej Nowiny Odkupienia.

11 MAJA 1984 R. PRZEMÓWIENIE PODCZAS SPOTKANIA Z BISKUPAMI TAJLANDII W KAPLICY SZPITALA ŚW. ALOJZEGO – GŁOSZĄC EWANGELIĘ POKOJU, NIEŚCIE NOWĄ NADZIEJĘ

Spotkanie Jana Pawła II z episkopatem Tajlandii było wyrazem jedności Kościoła katolickiego jako znaku obecności Chrystusa w tym zgromadzeniu. Papież przypomniał o duchowej obecności Syna Bożego w całym ludzie Tajlandii, a szczególnie wśród wyznawców Chrystusa, ponieważ wspólnoty kierowane i reprezentowane przez zebranych Biskupów, żyją i trwają w ewangelicznej miłości.

Papież przypomniał, że zmartwychwstały Chrystus działa nieustannie dla zbawienia świata, „w swej gorliwości oddaje siebie Ojcu za nawrócenie grzeszników. Wykonuje swą władzę przebaczenia grzechów, porusza sumienia, uzdrowia serca. Pozostaje pośród wspólnoty jako Sługa Pana i ludzkości, zapraszając każdego do naśladowania Go w pokorze i łagodności”¹⁴.

¹² Por. Przemówienie podczas spotkania z rządem, korpusem dyplomatycznym i przywódcami religijnymi, Bangkok, 11 maja 1984 r. w: Z. Walkiewicz (red.), *Nauczanie papieskie*, t. VII, 1, Poznań 2001, s. 631-632.

¹³ Jan Paweł II, *Wielkie doświadczenie Kościoła w Azji i Oceanii*, dz. cyt., s. 130.

¹⁴ Tamże, s. 131-132.

JAN PAWEŁ II W TAJLANDII

Nauka o działaniu Trójcy Świętej, w sposób żywy i bezpośredni, jest wypełnianiem objawienia o Królestwie Bożym, które rozpoczyna się tu, na ziemi wśród ludzi i prowadzi do ostatecznych rzeczy – prowadzi do zbawienia na końcu dziejów świata. Życie Chrystusa wśród nas jest tajemnicą zawartą w działalności Kościoła, którego Głową jest On sam, a my jesteśmy jego *latoroślami*. Taką deklarację Chrystusa znajdujemy w Ewangelii św. Jana: „Ja jestem krzewem winnym, wy jesteście latoroślami. Kto trwa we mnie, a Ja w nim, ten wydaje wiele owocu; bo beze mnie nic uczynić nie możecie” (J 15,5).

Świadomość obecności Chrystusa w Kościele sprawia, że poszczególne wspólnoty kościelne, kierowane przez biskupów, nabierają wielu wartości. Taka świadomość budzi nadzieję na skuteczne głoszenie Ewangelii, daje pewność w każdym postępowaniu duszpasterskim, ofiaruje radość wynikającą ze świadomości ścisłej współpracy ze Zbawicielem. Te wszystkie właściwości działań duszpasterskich są świadectwem, są nauką i są znakiem wyznawanej wiary.

Papież zwrócił uwagę, aby szczególną opieką duszpasterską objąć młode pokolenie i chronić ją przed rozpowszechniającą się narkomanią. Należy to czynić poprzez ukazywanie godności człowieka, realizowanej przez głęboki szacunek do samego siebie. Prawdziwa, bowiem radość życia wypływa z wartości duchowych, a nie z blokowania umysłu przez zażywanie narkotyków.

Jan Paweł II zwrócił uwagę i wezwał szkoły katolickie, aby wychowywały młodzież w pełnej świadomości zagrożeń narkotykami, tym bardziej, że reprezentują te szkoły naukę o zbawiającym Chrystusie. Do takiego działania ochronnego i nauczycielskiego wezwał papież biskupów. Biskupi także są zobowiązani do rozwiązywania aktualnych problemów życia społecznego, małżeńskiego i rodzinnego. Wspólnoty katolickie winny dawać nieustanne świadectwo obecności i działania Chrystusa, który jest obecny wśród ludu, a szczególnie jest obecny w tych, którzy potrzebują moralnego wsparcia. Trzeba zwracać uwagę i modlić się o liczne i dobre powołania kapłańskie, są one bowiem znakiem żywej wiary. Biskupi winni kapłanom zawsze okazywać braterstwo, ojcostwo i być przyjaciелеm każdego z nich, ponieważ jest to wspólny udział w darze powołania kapłańskiego. W takiej postawie i działaniu wypełnia się godność i urząd apostołski spoczywający na papieżu i biskupach całego świata.

11 MAJA 1984 R., BANGKOK. PRZEMÓWIENIE POŻEGNALNE NA LOTNISKU DON MUANG – POŻEGNANIE TAJLANDII

Papież podziękował za życzliwe przyjęcie ze strony Króla i Królowej, wspomniał o charakterze rewizyty, złożonej po 10 latach od wizyty pary królewskiej za czasów Jana XXIII. Papież podziękował za uprzejmość i gościnność ludu tajlandzkiego, zwrócił uwagę na wielki przymiot rządów królewskich pod

PODRÓŻ OJCA ŚW. JANA PAWŁA II DO TAJLANDII

hasłem: „Opiekun wszystkich religii”. Te przymioty okazały się źródłem dobra, pokoju i tolerancji na tajlandzkiej ziemi. Doszło także do spotkania Jana Pawła II z Najwyższym Patriarchą wszystkich buddystów, które zapowiadało nawiązanie bliższych stosunków katolicko-buddyjskich. Papież podziękował Premierowi i urzędnikom państwowym, którzy zaofiarowali uprzejmą współpracę podczas papieskiej wizyty. Podczas wizyty papież mógł spotkać się uchodźcami z całej Południowo-Wschodniej Azji. Końcowe pożegnanie papież skierował do kardynałów, biskupów, kapłanów, zakonników, zakonnice oraz wszystkich świeckich.

16 MAJA 1984 R., RZYM. PRZEMÓWIENIE PODCZAS AUDIENCJI GENERALNEJ PO POWROCIE Z PODRÓŻY NA DALEKI WSCHÓD – DZIĘKUJĘ CHRYSYTUSOWI ZA TO WIELKIE DOŚWIADCZENIE KOŚCIOŁA W AZJI I OCEANII

Papież skierował słowa podziękowania do ludów i państw, które odwiedził. Do Kościołów Azji, Oceanii: w Korei, w Papui Nowej Gwinei, na Wyspach Salomona i Tajlandii. Tajlandia przyjęła papieża z wielką gościnnością, była to rewizyta, związana z wcześniejszym spotkaniem pary królewskiej w Watykanie, za czasów papieża Jana XXIII. Jan Paweł II podkreślił znaczenie tolerancji jaką Tajlandia charakteryzuje się od wieków, pomimo, że 95% populacji ludności jest wyznania buddyjskiego. W całym kraju znajdowało się 10 diecezji zarządzanych przez księży biskupów. Papież wyświęcił 23 nowych kapłanów, Tajlandczyków. Zostały także wymienione liczne szkoły katolickie oraz szpitale, z których korzysta wielka liczba uczniów i pacjentów o różnych orientacjach religijnych. Ponownie, w swoim przemówieniu na audyencji, Jan Paweł II wspominał problem wielkiej liczby uchodźców azjatyckich. Ich los jest zadaniem dla wielu państw regionu Dalekiego Wschodu.

Papież uznał swoją wizytę w tych krajach jako wypełnienie przesłania Soboru Watykańskiego II, zawartego w konstytucjach *Lumen gentium*, *Gaudium et spes*, w dekrecie *Ad gentes* i deklaracji *Nostra aetate*. Skuteczność i owocność swojej wizyty w Tajlandii i na Dalekim Wschodzie Jan Paweł II powierzył Matce Bożej Królowej Apostołów i Matce Kościoła.

PODSUMOWANIE

Wizyta Jana Pawła II na Dalekim Wschodzie, a szczególnie w Tajlandii charakteryzowała się duszpasterską i apostolską postawą. Papież przedstawił się, jako dobry dyplomata, doceniając w swych przemówieniach wydarzenia historyczne we wzajemnej dyplomacji Tajlandii i Stolicy Apostolskiej. Papież

upomniął się o prawa uchodźców na całej ziemi, dając przykład rządów tajlandzkich na przestrzeni wieków, które potrafiły znajdować właściwe poszanowanie dla godności każdego człowieka, a szczególnie tego, który z przyczyn od siebie niezależnych musi opuszczać kraj ojczysty.

Przesłanie do nielicznych wspólnot katolickich było pełne mocy ducha w wyznawaniu wiary w Chrystusa, który nieustannie jest obecny w środowiskach prześladowanych i doświadczanych wieloma problemami w środowiskach niechrześcijańskich.

BIBLIOGRAFIA

„L'Osservatore Romano”, wyd. polskie (1984) nr 5.

Jan Paweł II w Tajlandii. Przemówienia i homilie, w: Z. Walkiewicz (red.), *Nauczanie papieskie*, t. VII, 1, Poznań 2001, s. 619-620.

Jan Paweł II, *Wielkie doświadczenie Kościoła w Azji i Oceanii*, 21 podróż apostolska Korea, Papua Nowa Gwinea, Wyspy Salomona, Tajlandia, 2-11 maja 1984 r., wyd. Verbinum, Warszawa 1986.

Deklaracja *Nostra aetate*, 28 października 1965 r., w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań 2008.

Konstytucja *Lumen gentium*, 21 listopada 1964 r., w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań 2008.

KSIĄŻKI WYDANE W SERII

Rozprawy i Monografie

(do tomu XIII pod nazwą Sympozja Instytutu Papieża Jana Pawła II w Warszawie)

Tom I

Ewangelia życia a utilitaryzm w nauczaniu Jana Pawła II (2008)

Tom II

Jan Paweł II w Ekwadorze (2009)

Tom III

Stworzeni do miłości. Wokół Jana Pawła II teologii ciała (2011)

Tom IV

Jan Paweł II w Peru (2011)

Tom V

Aksjologiczne aspekty Pisma Świętego. Wokół *Verbum Domini* (2012)

Tom VI

Jan Paweł II w Boliwii (2012)

Tom VII

Zadania rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym.
30. rocznica *Familiaris consortio* (2012)

Tom VIII

Brama do wolności. III pielgrzymka Jana Pawła II do Polski (2012)

Tom IX

Sobór Watykański II w służbie odnowy wiary.
Nauczanie soborowe w kontekście pontyfikatu Jana Pawła II (2013)

Tom X

Chrześcijaństwo i bezpieczeństwo.
Znaczenie Jana Pawła II w dyskursie polemologiczno-irenologicznym (2014)

Tom XI

Jan Paweł II w Paragwaju (2014)

Tom XII

Jan Paweł II w Argentynie (2015)

Tom XIII
Miłość i życie. Małżeństwo i rodzina w budowaniu cywilizacji miłości (2015)

Tom XIV
Rodzina. Trud, praca, świętowanie (2015)

Tom XV
Family Versus Post-Modernity Challenges:
Upbringing, Problems, Assistance and Support (2016)

Tom XVI
Jan Paweł II w Chile (2016)

Tom XVII
Wsparcie rodziny. Założenia i praktyka w ujęciu interdyscyplinarnym (2017)

Tom XVIII
Jan Paweł II w Ameryce Środkowej (2017)

Tom XIX
Wartość życia. Współczesność przez pryzmat encykliki św. Jana Pawła II
Evangelium Vitae (2017)

Tom XX
The Value of Life. The Present Time Through the Prism of St John Paul II's
Encyclical *Evangelium Vitae* (2017)

Tom XXI
Ekonomia a chrześcijaństwo. Świat biznesu przez pryzmat encyklik
św. Jana Pawła II *Centesimus Annus* i *Laborem Exercens* (2017)

Tom XXII
Jan Paweł II w Kolumbii (2018)

Tom XXIII
Senior i rodzina. Aksjologia, pomoc, wsparcie (2018)

Tom XXIV
Budowanie więzi w małżeństwie i w rodzinie a emigracja.
Teoria i praktyka (2018)

Tom XXV
Jan Paweł II w Tajlandii (2018)